

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

**ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
19 – 20 ЖОВТНЯ 2021 р.**

**«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»**

м. Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції 19-20 жовтня 2021 року. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2021. – 369 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Мельник Ю.М. - д-р екон. наук, професор, директор ННПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Купріна Н.М. – д.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Савенко І.І. – д.е.н., проф., Іванченкова Л.В. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Неустроєв Ю.Г. – к.е.н., доц.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

5. Котлер Ф. Основи маркетингу [текст]: Пер. з англ. М.: «Ростінтер», 2006, 481с.

6. Пономаренко В.С., Кавун С.В. Концептуальні основи економічної безпеки [текст]: монографія. Харків: Вид во ХНЕУ, 2008. 256с.

7. Новикова О.Ф., Потоколенко Р.В. Економічна безпека: концептуальне визначення та механізм забезпечення. Інститут економіки промисловості НАН України. Донецьк: Вид во «Прима», 2006. 407с.

8. Лоханова Н. Система управління станом економічної безпеки підприємства: проблемні питання, концепція розвитку. Економіст (№2), 2005. с. 52-56.

ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СКЛАДОВОЇ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ З ПОЗИЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Борисова Л.П., к.е.н., доцент

**Одеський фаховий коледж економіки, права, готельно-ресторанного бізнесу,
м. Одеса, Україна**

Існує безліч підходів до оцінки фінансового стану підприємств. Найбільшу актуальність серед них набула оцінка фінансового стану з позиції забезпечення економічної безпеки підприємства, так як здатність економіки до виживання під впливом різних несприятливих факторів, як внутрішніх, так і зовнішніх, є першорядною проблемою.

Економічна безпека підприємства – це становище найбільш ефективного використання ресурсів для запобігання загроз і забезпечення стабільного функціонування підприємства на теперішній час і в майбутньому [1, с. 219].

Фінансова складова економічної безпеки підприємств відіграє важливу роль в їх діяльності, оскільки характеризує найбільш ефективне використання всіх ресурсів підприємств, виражене в найкращих фінансових показниках прибутковості та рентабельності фінансово-господарської діяльності, якості менеджменту, використання основних і оборотних коштів, структури капіталу підприємств. Потреба підприємства в фінансових ресурсах є основним предметом процесу управління фінансами підприємства, що дозволяє забезпечити його економічну безпеку.

Процес забезпечення фінансової стійкості та економічної безпеки підприємства являє собою процес запобігання різноманітних збитків і їх негативних впливів на економічну безпеку підприємства за всіма аспектами фінансово-господарської діяльності підприємства.

Забезпечення фінансової безпеки підприємств являє собою процес запобігання всіляких збитків від негативних впливів на економічну безпеку

підприємства за різними напрямками його фінансово-господарської діяльності.

Оцінку фінансової безпеки необхідно проводити, застосовуючи основні показники фінансової стійкості та платоспроможності підприємств. При цьому при оцінці фінансового стану підприємств використовуються такі показники, як ліквідність, фінансова стійкість, рентабельність і показники ділової активності.

Загальна система оцінки фінансової складової економічної безпеки підприємств харчової промисловості включає абсолютні (динаміка прибутку і інвестицій в основний капітал, наявність заборгованості по заробітній платі, перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською) і відносні показники (рентабельність, ліквідність, платоспроможність і фінансова стійкість).

Порівняльною базою для проведення оцінки того чи іншого фінансового показника можуть бути регламентовані документами і законодавчими актами границь нормативних значень, науково-обґрунтовані оптимальні значення показників, середньогалузеві значення, динаміка відповідних показників за попередні періоди.

Доцільно було б доповнити цей перелік абсолютних і відносних показників фінансової складової економічної безпеки підприємств харчової промисловості такими показниками, як індекс інфляції, коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами, сума інвестицій в основний капітал. Слід зазначити, що недолік інвестиційних вкладень в підприємства харчової промисловості пов'язаний з впливом таких чинників, як низька рентабельність реалізованих товарів; невисока швидкість обігу оборотних активів в грошову форму; неможливість отримати довгострокові кредити; дефіцит оборотних коштів; наявність значної заборгованості підприємств, а також низька інноваційна активність, пов'язана з повільним реагуванням на вимоги ринку через недостатній техніко-організаційний рівень виробництва.

Виділяючи основні тенденції розвитку, що визначають стан фінансів підприємств харчової промисловості для забезпечення їх економічної безпеки, можна виділити ряд зовнішніх і внутрішніх факторів, що стримують ефективність діяльності підприємств даної галузі.

До зовнішніх факторів, що формується під впливом загальних економічних і соціальних умов, можна віднести: стан агропромислового комплексу, що є сировинною базою для харчової промисловості; рівень розвитку інфраструктури в сфері переробки; рівень інфляції; платоспроможність населення; питома вага імпорту продовольства і сільськогосподарської сировини; ефективність державних заходів; доступність кредитних ресурсів; рівень оподаткування.

Серед внутрішніх факторів, що представляють собою умови, які визначають специфіку виробництва і можливості його розвитку, піддаються контролю з боку керівництва підприємства, слід виділити стан виробничих потужностей; склад і структуру основних виробничих фондів і оборотних активів; наявність власних фінансових ресурсів; інвестиційну та інноваційну активність; наявність достатньої кількості кваліфікованих кадрів.

Результатом взаємопов'язаного аналізу макроекономічних, галузевих та внутрішніх показників є виявлення небезпек і загроз, чинників, що роблять істотний вплив на зміну стану підприємства, а також прогноз його подальшого розвитку з урахуванням специфіки діяльності.

Так як підприємства харчової промисловості в силу своєї специфіки вкладають значні кошти в запаси сировини, в структурі оборотних активів цей показник повинен переважати. Показником негативної тенденції в діяльності підприємств є те, що темпи приросту оборотних активів нижче темпів приросту необоротних активів. Це безпосередньо пов'язано зі збільшенням виробничого і фінансового циклів, що може свідчити про аритмічність і неефективність як виробництва, так і продажу продукції.

Таким чином, структура економічної безпеки підприємства виражається забезпеченістю підприємства якісними ресурсами, їх оптимальними запасами з урахуванням можливих ризиків господарської діяльності.

При цьому всі ресурси повинні бути ефективно задіяні в рентабельне виробництво для забезпечення отримання прибутку, підтримання ліквідності підприємства та фінансової стабілізації діяльності підприємств, яка полягає в збільшенні доходів від основного, інвестиційного та фінансового видів діяльності; оптимізації витрат; реструктуризації номенклатури і поточних активів; реорганізації маркетингу і збуту.

Для поліпшення фінансового стану підприємств харчової промисловості необхідно стежити за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості, не допускаючи перевищення кредиторської, а також проводити моніторинг стану фінансової безпеки. Це дозволить витримати цільові установки розвитку підприємства з точки зору економічної безпеки.

Література

1. Бланк І.А. Управління фінансовою безпекою підприємства. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2009. 784 с.
2. Орлик О.В. «Аналіз факторів впливу на економічну безпеку підприємств та методи захисту від загроз і нейтралізації їх наслідків». Тренди та інновації в сучасній економіці. Харків : ХНУБА. 2015. С. 161-163.
3. Фролов С.М., Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: сутність і механізм забезпечення, Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів. Суми. ДВНЗ «Українська академія

банківської справи Національного банку України», 2015. URL: https://pidruchniki.com/78180/finansi/upravlinnya_finansovoyu_bezpekoju_e_konomicnih_subyektiv

4. Фролов С. М., Козьменко О. В., Бойко А. О. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів [Текст] : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів економічних і юридичних спеціальностей усіх форм навчання. Суми : ДВНЗ-УАБС НБУ, 2015. 332 с.

5. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство: монографія / за ред. В. М. Геєця. Х. : «ІНЖЕК», 2006. 240 с.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ АГРОПРОДОВОЛЬЧИМИ ТОВАРАМИ: СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА

Антонюк О.П., к.е.н., доцент

Ступницька Т.М., к.е.н., доцент

Баранюк Х.О., доктор філософії (PhD), старший викладач

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

Антонюк П.О., к.е.н., ст.н.с., Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса, Україна

В останні роки в товарній структурі українського експорту відбуваються істотні зрушення. Починаючи з 2014 р. агропродовольча продукція стає головним експортним товаром держави [1]. З часом ситуація в цьому плані ще більше змінюється – в 2020 р. частка агропродовольчої продукції в товарному експорті досягла 45,1 %. Зростання значення агропродовольчої продукції відбувається при загальному скороченні товарного експорту з 62306 млн. дол. в 2013 р. до 49192 млн. дол. в 2020 р., або на 21,0 % збільшення експорту продукції сільського господарства та харчової промисловості за цей період з 16930 млн. дол. до 22179 млн. дол., або на 131,0 %.

Важливою особливістю в зовнішній торгівлі агропродовольчими товарами є стрімке зростання імпорту темпами, що значно перевищують збільшення експорту в результаті чого сповільнюється темпи зростання сальдо, а також суттєво скорочується коефіцієнт покриття імпорту експортом (табл. 1).

Таблиця 1 – Основні показники зовнішньої торгівлі агропродовольчими товарами в 2016 – 2020 рр.*

Показники	Роки					2020 р. до 2016 р. у %
	2016	2017	2018	2019	2020	
1. Експорт, млн. дол.	15284	17758	18612	22143	22179	145,1
2. Імпорт, млн. дол.	3891	4301	5055	5736	6498	167,0

ЗМІСТ

	КОМУНІКАЦІЙНІ АСПЕКТИ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	
1.	Вдовіна О.О., к.н.з соц.ком., доцент, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, Україна	3
	АНАЛІЗ СТАНУ ТА РОЗВИТКУ МОЛОКОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
2.	Самофатова В.А., д.е.н., професор.; Куделько С.Ю., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	5
	РОЗВИТОК ІНТЕРНЕТ- СТРАХУВАННЯ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	
3.	Сорохан К.А., магістрант; науковий керівник: Фасолько Т.М., к.е.н., доцент. Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький, Україна	8
	УПРАВЛІННЯ НОВОВВЕДЕННЯМИ В КАДРОВІЙ РОБОТІ	
4.	Згадова Н. С., к.е.н., доцент; Холодняк Т.К., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	11
	ЛОКАЛЬНІ І СИСТЕМНІ СУПЕРЕЧНОСТІ В МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
5.	Римар О.Г., к.е.н., доцентка, Нововолинський навчально-науковий інститут економіки та менеджменту ЗУНУ, м. Нововолинськ, Україна	14
	СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ЗЕРНОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
6.	Самофатова В.А., д.е.н., професор.; Буга Я.Я., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	17
	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	
7.	Згадова Н. С., к.е.н., доцент; Гончаренко С. С., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	20
	ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СКЛАДОВОЇ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ З ПОЗИЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	
8.	Борисова Л.П., к.е.н., доцент, Одеський фаховий коледж економіки, права, готельно-ресторанного бізнесу, м. Одеса, Україна	23
	ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ АГРОПРОДОВОЛЬЧИМИ ТОВАРАМИ: СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА	
9.	Антонюк О.П., к.е.н., доцент; Ступницька Т.М., к.е.н., доцент; Баранюк Х.О., д-р філософії (PhD), ст. викладач. ОНАХТ, м. Одеса, Україна, Україна. Антонюк П.О., к.е.н., ст.н.с., Інститут проблем ринку та економіко- екологічних досліджень НАН України, м. Одеса, Україна	26
	RURAL DEVELOPMENT IN UKRAINE IN CONDITIONS OF DECENTRALIZATION OF POWER AND GOVERNANCE	
10.	Павлов О.І., д.е.н., професор; Павлова І.О., к.е.н., ст. викладач. ОНАХТ, м.	30